

Огляд журналу «Педагогічний пошук» 2 (94)/2017

Цього року відзначаємо століття Української революції, що розгорталася разом із початком Лютневої революції та тривала до 1921-го, мала і чимало визначних здобутків, і трагічних втрат. Ювілей став нагодою О. Й. Дем'янюку до написання статті «Волинська губернія в Українській революції: доба Української Центральної Ради». Хоча матеріал уміщено в розділі наукових публікацій, чимало наведеного фактажу, як і саму ідею, можна використати в навчальному процесі. Адже історія твориться не тільки в столицях, вона часто має лункий відгомін і в провінції, й так складається весь контекст подій.

Таким же науковим матеріалом із чіткою методичною основою є стаття Н. А. Поліщук «Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках природознавства засобами казок з екологічним змістом». Зокрема, авторка щедро ілюструє наукові викладки літературними прикладами, які, крім концептуальних міркувань, можна використати вчителю в класі.

Подібним чином написано методичну статтю І. Є. Сокольської й О. М. Ковтунець «Інтегрований підхід до вивчення творів усної народної творчості у початкових класах». Міжпредметні зв'язки автори використали і для увиразнення матеріалу з різних наук і мистецтв, і для піднесення мовної культури юних українців.

Так само й В. Т. Вавриш у статті «Військовій справі – нові підходи» викладає досвід, свій і колег, щодо навчання предмета «Захист Вітчизни», поєднуючи класні й позакласні форми, зокрема, засоби оздоровчого таборування.

М. П. Гребенюк у публікації «Історичний підхід у викладанні фізики в школі» також використовує можливості міждисциплінарних зв'язків. Навчаючи школярів цієї точної науки, маємо не забувати і про цікаві досліди, і про варті наслідування вчинки видатних науковців. Бо ж не тільки відкриття самі по собі, не тільки цифри й формули становлять сутність уроків фізики, як і будь-якого іншого предмета, а й прищеплення якостей справжньої людини.

Випуск журналу містить і чимало інших цікавих, потрібних матеріалів.

Літературний редактор

В. І. Гребенюк

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

Науково-методичний вісник

Засновано в 1994 р.
№ 2 (94) 2017 р.
Виходить 4 рази на рік

Засновник

Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 22420-12320ПР від 31.10.2016 р.

ISSN 2073-624X

За достовірність фактів, цитат,
власних імен, географічних назв
та інших відомостей, а також
за дотримання авторського права
відповідальність несуть автори публікацій.
Думка редколегії не завжди збігається з
думкою автора.

Вимоги до оригіналів публікацій вміщено на
сайті: vipro.lutsk.ua

Адреса редакційної колегії:

вул. Винниченка, 31,
м. Луцьк, 43025
Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти
Телефон (0332) 24-22-25,
телефон-факс (0332) 72-16-41,
ел. пошта vipro@meta.ua

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту (протокол № 3 від 25.05.2017).

Тираж 300 пр., обсяг 9 ум. друк. арк.

Ціна договірна.

Підписано до друку 20.06.2017 р.

Друк: ПП Іванюк В. П., м. Луцьк,

вул. Винниченка, 63. Телефон 24-63-41

Свідоцтво про державну реєстрацію ВЛн № 31
від 04.02.2004 р. Зам.

Головний редактор

П. С. Олешко, кандидат історичних наук, доцент,
ректор Волинського інституту післядипломної педагогічної
освіти

Члени редакційної колегії

Г. В. Бондаренко, кандидат історичних наук, професор,
заслужений працівник народної освіти України

В. В. Вітюк, кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з наукової роботи

В. С. Вознюк, кандидат політичних наук, доцент кафедри
менеджменту освіти

В. І. Гребенюк, літературний редактор науково-
методичного вісника

П. М. Гусак, доктор педагогічних наук, професор

О. Й. Дем'янюк, доктор історичних наук, доцент

А. М. Луцюк, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки і психології

П. С. Олешко, кандидат історичних наук, доцент,
ректор

Л. К. Оляндер, доктор філологічних наук, професор

І. Є. Остапівський, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри менеджменту освіти

В. Г. Панчишин, кандидат економічних наук, доцент,
проректор з науково-методичної роботи

О. В. Рудь, завідувач відділу інформаційного забезпечення
освіти

І. О. Смолюк, доктор педагогічних наук, професор

М. О. Сташенко, кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри менеджменту освіти

Н. М. Ткачук, кандидат педагогічних наук, завідувач
науково-дослідної лабораторії освітніх інновацій та
координації діяльності РМК (ММК)

Т. В. Трачук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії та методики викладання шкільних предметів

Н. В. Ясіньська, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики викладання шкільних
предметів

Відповідальний редактор

О. В. Рудь

Літературний редактор

В. І. Гребенюк

Технічний редактор

Л. І. Гаврилук

Коректори

Г. З. Шевчук, М. П. Гребенюк

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

2'2017

Науково-методичний вісник
Виходить із березня 1994 року
Періодичність випуску – 1 раз на квартал

ЗМІСТ

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

В. В. Вітюк

Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»..... 3–6

О. Й. Дем'янюк

Волинська губернія в Українській революції: доба Української Центральної Ради..... 7–11

А. М. Луцюк

Про особливості інноваційної роботи кафедри педагогіки і психології..... 12–16

Н. А. Поліщук

Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках природознавства засобами казок з екологічним сюжетом..... 17–21

Т. В. Трачук

Дидактико-методичні основи творчої розробки уроку математики..... 22–27

МЕТОДИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Модернізація освіти. Наука і практика

Н. О. Бойко

Формування ціннісного ставлення учнів до мистецтва засобами музики..... 28–31

Л. М. Бондарук, Л. М. Щерба

Роль міжкультурної освіти у процесі інтеграції України в європейський простір..... 32–35

В. В. Сагайдак

Організаційні й методичні засади впровадження інновацій та дослідно-експериментальної діяльності у навчальному закладі..... 36–38

Творчі сходи педагогів Волині

Українська мова і література

Н. В. Бондарук, Л. М. Чайка, Р. В. Костриба

Сила слова Тараса Шевченка..... 39–43

Початкове навчання

І. Є. Сокольська, О. М. Ковтунець

Інтегрований підхід до вивчення творів усної народної творчості у початкових класах..... 44–47

Г. І. Федорчук

Стежками рідної Волині..... 48–49

Захист Вітчизни

В. Т. Ваериш

Військовій справі – нові підходи..... 50–51

Обдаровані діти

Г. П. Кобель, В. О. Савош

Третій етап LIV Всеукраїнської олімпіади з фізики 52–59

На допомогу вчителю

Т. С. Киричук

Використання інтерактивних методів навчання при вивченні теми «Карбонові кислоти» 60–63

С. М. Майко

Шкільний музей як форма додаткової освіти..... 64–66

Вчимося, щоб вчитися

М. П. Гребенюк

Історичний підхід у викладанні фізики в школі..... 67–70

Позашкільля

В. С. Вербицький

Колективна творча робота слухачів відділення комп'ютерних наук Волинської обласної МАН як засіб формування спільних проєктів..... 70–72

Наш часопис виходить із електронним додатком. На CD цього випуску вміщено:

Модернізація освіти. Наука і практика

Н. О. Бойко

Формування ціннісного ставлення учнів до мистецтва засобами музики (презентація)

В. В. Сагайдак

Організаційні й методичні засади впровадження інновацій та дослідно-експериментальної діяльності у навчальному закладі (фотоколаж)

Творчі сходинок педагогів Волині

Українська мова і література

Н. В. Бондарук, Л. М. Чайка, Р. В. Костриба

Сила слова Тараса Шевченка (презентація, аудіо- й відеосупровід)

Історія України

П. В. Кухта

Перший і другий Універсали УЦР (відеоурок, 10 клас)

УДК 37.013

В. В. Вітюк,
кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з наукової роботи
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (ВІППО)

Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»

Обґрунтовано особливості готовності педагогів до змін в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа», зроблено акцент на важливості професійного розвитку сучасного вчителя.

***Ключові слова:** готовність педагогів, інноваційна діяльність, нова українська школа, неперервна освіта, післядипломна освіта, професійний розвиток.*

Vitiuk V. V. Teachers' Readiness for Changes in Conditions of "New Ukrainian School" Concept.

Features of teachers' readiness for changes in conditions of introduction the "New Ukrainian School" Concept are proved. It is focused on importance of professional development of modern teachers.

***Key words:** teachers' readiness, innovative activity, new Ukrainian school, continuous education, postgraduate education, professional development.*

УДК 94(477.48) «1917»

О. Й. Дем'янюк,
доктор історичних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти ВІППО

Волинська губернія в Українській революції: доба Української Центральної Ради

Аналізуються військово-політична і соціально-економічна ситуація, в яких опинилася Волинська губернія навесні-восени 1917 р. Виокремлюються причини, які найбільше вплинули на специфіку розвитку Волинського краю за Української Центральної Ради. Розглядається діяльність місцевих органів влади, характеризуються зміни у світогляді місцевого люду й солдатів, які перебували тут у складі ворожих армій 1917 р.

***Ключові слова:** Українська революція, Українська Центральна Рада, Волинська губернія, Волинь, місцеві органи влади.*

Demianiuk O. Y. Volyn Region during the Ukrainian Revolution: the Period of the Ukrainian Central Council.

Military-political and socially-economic situation, which mirrors the spring-autumn events of the 1917 at the territory of Volyn region, is analyzed. The reasons, which influenced the peculiarities of the Volyn development in the era of the Ukrainian Central Council the most, are emphasized. The author points attention to the activities of the local authorities as well as characterizes the changes, which undergone in the worldview of the local citizens and those soldiers, which were present at Volyn together with the alien armies.

***Key words:** Ukrainian Revolution, Ukrainian Central Council, Volyn region, Volyn, local authorities.*

УДК 378:001.891

А. М. Луцок,
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і психології ВІППО

Про особливості інноваційної роботи кафедри педагогіки і психології

Розглянуто сутність інноваційної спрямованості науково-педагогічної діяльності працівників кафедри у системі післядипломного підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Ключові слова: інноваційна педагогіка, етапи освітніх інновацій, структура інноваційної діяльності, наукове дослідження, дослідно-експериментальна робота, освітній проект.

Lutsiuk A. M. About Features of Innovative Work of Pedagogy and Psychology Department.

The article examines the essence of innovative direction in scientific-pedagogical activity of department in the system of postgraduate teachers training.

Key words: innovative pedagogy, educational stages of innovation, structure of innovation activity, scientific research, research and experimental work, educational project.

УДК 372.450.2:8–343

Н. А. Поліщук,
науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітніх інновацій
та координації діяльності РМК (ММК) ВППО

Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках природознавства засобами казок з екологічним сюжетом

Висвітлюються особливості активізації пізнавальної діяльності учнів початкової школи на уроках природознавства. Доведено, що пізнавальна активність розвивається в процесі діяльності та впливає на її якість. Запропоновано використання на уроках природознавства казок з екологічним сюжетом.

Ключові слова: пізнавальна діяльність, природознавство, початкова школа, казка з екологічним сюжетом.

Polishchuk N. A. Activation of Younger Students' Learning at Natural Sciences Lessons by Fairy Tales with Ecological Plot.

Features of cognitive activity of elementary school pupils at natural sciences lessons are covered. It is proved that cognitive activity develops in the process of growing and influences its quality. The use of fairy tales with ecological plot at natural sciences lessons is offered.

Key words: cognitive activity, natural sciences, elementary school, a fairy tale with an ecological plot.

УДК 37.015.31:51

Т. В. Трачук,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії
та методики викладання шкільних предметів ВППО

Дидактико-методичні основи творчої розробки уроку математики

Досліджуються дидактико-методичні основи творчої розробки сучасного уроку математики.

Ключові слова: сучасний урок математики, дидактико-методичні основи уроку, ознаки уроку, функції уроку, дидактичні принципи, постановка навчальних цілей уроку, метод навчання.

Trachuk T. V. The Modern Math Lesson: Didactico-Methodical Bases of its Constructing.

In the article the didactico-methodical bases of modern math lesson are explored.

Key words: modern math lesson, didactico-methodical bases of lesson, lesson features, lesson functions, didactic principles, positing lesson aims, educational method.

УДК 37.091:78

Н. О. Бойко,
вчитель музичного мистецтва Комунального закладу «Луцький навчально-виховний
комплекс № 26 Луцької міської ради Волинської області»

Формування ціннісного ставлення учнів до мистецтва засобами музики

(Опис досвіду роботи)

Тема досвіду пов'язана з розвитком особистісних якостей учня, формуванням його творчих здібностей, ціннісних орієнтацій за допомогою використання педагогічних інновацій, які сприяють оптимальному врахуванню потреб і можливостей кожного школяра, формуванню його ціннісного ставлення до музики.

Ключові слова: *музика, мистецтво, ціннісне ставлення, емоції, методи, інтерпретація.*

Boiko N. O. Formation of Pupils' Valuable Attitude to Art by Means of Music.

The subject of experience is connected with development of pupil's personal qualities, formation of his creative abilities and valuable orientations by means of pedagogical innovations, which promote the optimum accounting of requirements and opportunities of each pupil and formation of his valuable relation to music.

Key words: *music, art, valuable relation, emotions, methods, interpretation.*

УДК 37.013:81.246.3

Л. М. Бондарук,
завідувач відділу гуманітарних дисциплін ВППО;
Л. М. Щерба,
вчитель польської мови Загальноосвітньої школи І–ІІІ ст. с. Забороль Луцького району Волинської
області, вчитель вищої категорії, старший учитель

Роль міжкультурної освіти у процесі інтеграції України в європейський простір

Важливим завданням школи є ознайомлення учнів з основними етапами двосторонніх відносин Україна–Євросоюз, що повинно сприяти становленню активної позиції молоді щодо реалізації ідеалів і цінностей, розвитку демократичного суспільства у світі, Європі, Україні.

Необхідно наголосити на тому, що освіта – основний шлях здійснення життєвих прагнень для формування соціально-політичних, міжкультурних, інформаційних, комунікативних та інших компетенцій.

Ключові слова: *співпраця, інтеграція, міжкультурний діалог, міжкультурна освіта, мультикультуралізм.*

Bondaruk L. M., Shcherba L. M. The Role of Intercultural Education in the Integration of Ukraine into the European Space.

An important task of school is to acquaint pupils with the main stages of the bilateral relations between Ukraine and the European Union that has to promote the active position of youth concerning realization of ideals and values, development of democratic society in the world, Europe, Ukraine.

It should be emphasized that education is the main way of implementation of vital aspirations for formation of socio-political, intercultural, information, communicative and other competences.

Key words: *cooperation, integration, intercultural dialogue, intercultural education, multiculturalism.*

В. В. Сагайдак,
заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу
«Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради»

Організаційні й методичні засади впровадження інновацій та дослідно-експериментальної діяльності у навчальному закладі

Розкрито організаційні та методичні основи ефективного впровадження інновацій, дослідно-експериментальної роботи в навчальному закладі.

Ключові слова: дослідно-експериментальна діяльність, інноваційна діяльність, інноваційні технології, освітнє середовище, інтелектуально-духовний розвиток.

Sahaidak V. V. Organizational and Methodological Principles of Implementing Innovations and Research Activity at School.

Organizational and methodological principles of effective innovations and research activity at school have been worked up.

Key words: research activity, innovational activity, innovational technologies, educational environment, intellectual-spiritual development.

*Творчі сходинки педагогів Волині
Українська мова і література*

УДК 37.091.27:82-2

Н. В. Бондарук,
заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 26 Луцької міської ради Волинської області», учитель-методист;
Л. М. Чайка,
голова методичного об'єднання вчителів української мови та літератури, старший учитель;
Р. В. Костриба,
керівник театрального колективу «Перспектива», керівник гуртка – методист

Сила слова Тараса Шевченка

Сценарій відкриття III (обласного) етапу VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу серед учнівської та студентської молоді імені Т. Г. Шевченка

Подано образ Тараса Шевченка як подвижника справедливості, який запалює жертовну любов до України.

Ключові слова: Кобзар, доля, Україна, душа, народ, слово, чужина, свобода.

Bondaruk N. V., Chaika L. M., Kostryba R. V. Power of Taras Shevchenko's Words.

Taras Shevchenko's image as devotee of justice who lights sacrificial love to Ukraine is given.

Key words: Kobzar, fate, Ukraine, soul, people, word, foreign land, freedom.

Початкове навчання

УДК 37.046:398

І. Є. Сокольська,
вчитель іноземних мов Комунального закладу
«Луцька загальноосвітня школа I–III ступенів № 23 Луцької міської ради»;
О. М. Ковтунець,
вчитель початкових класів

Інтегрований підхід до вивчення творів усної народної творчості у початкових класах

Ідеться про інтегрований підхід до вивчення творів усної народної творчості для дітей з учнями молодших класів на уроках предметів початкової школи та у позакласній роботі. На основі аналізу праць учених-педагогів та власних напрацювань укладено досвід роботи з цього питання та рекомендації для вчителів іноземних мов і початкових класів. Запропоновані ідеї можуть стати у пригоді вчителям, класним керівникам, студентам педагогічних коледжів та вузів.

Ключові слова: *інтеграція, міжпредметні зв'язки, прислів'я, приказки, загадки, казки, початкові класи, фольклор.*

Sokolska I. Ye., Kovtunets O. M. An Integrated Approach to Learning of Folklore Works at Primary School.

The article is devoted to the developing of learning English and Ukrainian proverbs, sayings, songs and tales, to develop creative and educational objectives; to show the importance of knowing Ukrainian and English customs and traditions. These ideas can be used by teachers of English and Ukrainian, by students of pedagogical colleges and higher educational establishments.

Key words: *integration, proverbs, sayings, quizzes, fairytales, primary school, folklore.*

УДК 37.091.32:511.12

Г. І. Федорчук,
учитель початкових класів Комунального закладу «Луцька гімназія № 18
Луцької міської ради Волинської області», учитель вищої категорії, старший учитель

Стежками рідної Волині

Конспект уроку-подорожі, 2 клас

Любов до Батьківщини починається з любові до рідної природи, до тих місць, де ми народилися. Можна подорожувати чужими, незвіданими куточками планети, а не бачити тієї краси, тих історичних пам'яток, які поряд із нами. Тому разом з вихованцями, їхніми батьками активно подорожуємо цікавими місцями рідного краю, а потім використовуємо здобуті знання на практиці, зокрема на уроках математики.

Ключові слова: *таблиця множення, мала батьківщина, математична мова, абстрагувати.*

Fedorchuk H. I. Travelling About the Native Volyn.

Love for the motherland begins with love for the native nature, for those places where we were born. You can travel unexplored corners of the world, but not to see the beauty, the historical monuments that are close to us. Therefore we travel actively about interesting places of the native land together with pupils and their parents, and then we use the gained knowledge in practice, particularly at mathematics lessons.

Key words: *multiplication table, small homeland, mathematical language, to abstract.*

Захист Вітчизни

УДК 355.233

В. Т. Вавриш,
учитель фізичної культури та викладач предмета «Захист Вітчизни» вищої кваліфікаційної категорії
ЗОШ І–ІІІ ст. с. Мизове Старовижівського району, старший учитель, майор запасу

Військовій справі — нові підходи

(Досвід роботи Старовижівського району)

Щоб удосконалити підготовку до служби у Збройних силах, викладачі предмета «Захист Вітчизни» проводять навчально-польові збори і поєднують відпочинок із військово-патріотичним таборомванням.

Ключові слова: збори, табір, базова школа, мотивація до занять.

Vavrysh V. T. New Approaches to Military Science.

Teachers of the subject "National defense" carry out educational and field meeting and combine rest with military and patriotic camping to improve preparation in army service.

Key words: meetings, camp, basic school, motivation to attend classes.

Обдаровані діти

УДК 373.5.016:53

Г. П. Кобель,
доцент кафедри експериментальної фізики та інформаційно-вимірювальних технологій
Східноєвропейського національного університету (СНУ) імені Лесі Українки,
старший викладач кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів ВППО;
В. О. Савош,
завідувач відділу фізико-математичних дисциплін ВППО

Третій етап LIV Всеукраїнської олімпіади з фізики

Наведено умови задач та їх авторські розв'язки для 8–11 класів теоретичного туру третього етапу LIV Всеукраїнської олімпіади з фізики.

Ключові слова: швидкість, середня швидкість, густина, заряд, електричний опір, лінза.

Kobel H. P., Savosh V. O. The Third Stage of the LIVth All-Ukrainian Olympiad in Physics.

Terms of tasks and their authorial decisions for 8–11 classes of theoretical turn of the third stage of the LIVth All-Ukrainian Olympiad in physics are given.

Key words: velocity, middle velocity, density, charge, electrical resistance, lens.

На допомогу вчителю

УДК 37. 016: 54]:004

Т. С. Киричук,
викладач вищої категорії, викладач-методист, викладач хімії
Коледжу технологій, бізнесу та права СНУ імені Лесі Українки

Використання інтерактивних методів навчання при вивченні теми «Карбонові кислоти»

Розглядаються особливості використання активних та інтерактивних методів навчання на різних етапах заняття для формування у студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації та учнів 9–11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів базових компетентностей із хімії.

Ключові слова: хімічна компетентність, робота в малих групах, методи «Навчаючи–вчуся», «Мозковий штурм», «Мікрофон».

Kyrychuk T. S. The Use of Interactive Teaching Methods for the «Carbon Acid» Learning.

The article examines the features of use of active and interactive teaching methods at different study stages to shaping in university's I–II levels students of accreditation and general education school 9–10's classes students the basic chemical competencies.

Key words: chemical competence, work in small groups, «Teaching-Learning», Brainstorming, «Microphone».

Шкільний музей як форма додаткової освіти

Розглядається мета і завдання шкільних музеїв у системі організації навчально-виховного процесу. Визначено особливості, напрями та мотиви діяльності шкільного музею як однієї з додаткових форм навчання в сучасних умовах. Сформульовано практичні поради щодо механізму застосування музейної діяльності в її педагогічному аспекті.

Ключові слова: музей, шкільний музей, музейна педагогіка, музеєзнавство, експозиція, історія, школа.

Maiko S. M. School Museum as a Form of Additional Education.

The purpose and objectives of school museums in the organization of the educational process is covered. Features, directions and reasons of activity of school museum are defined as one of additional forms of education nowadays. Practical advices are formulated according to the mechanism of application of museum activity in the pedagogical aspect.

Key words: museum, school museum, museum education, museology, demonstration, history, school.

Вчимося, щоб вчитися

УДК 37.091.3:53

М. П. Гребенюк,
методист відділу інформаційного забезпечення освіти ВППО

Історичний підхід у викладанні фізики в школі

Розглянуто використання елементів історії фізики при викладанні в школі. Наведено функції історизму та приклади історичного матеріалу, який може застосувати вчитель на різних етапах навчання.

Ключові слова: фізика, історія, світогляд, учені.

Hrebenuk M. P. Historical Approach to Teaching Physics at School.

The use of elements of physics history for teaching at school is considered. The functions of historicism and examples of historical material that the teacher can apply at various stages are given.

Key words: physics, history, world outlook, scientists.

Позашкільля

УДК 374.1 371.385.4

В. С. Вербицький,
керівник гуртка комунальної установи «Волинська обласна Мала академія наук»

Колективна творча робота слухачів відділення комп'ютерних наук Волинської обласної МАН як засіб формування спільних проектів

Висвітлено провідні ідеї колективної творчої діяльності гуртківців позашкільного навчального закладу як засобу формування спільних проектів. Проаналізовано групові види діяльності слухачів, що застосовуються у гуртку під час навчання інформатики та основ програмування, їх місце у створенні спільних проектів.

Ключові слова: колективна творча діяльність, освіта, навчання, проект.

Verbytskyi V. S. The Collective Creative Work of Students of the Department of Computer Science of the Volyn Regional Minor Academy of Sciences as a Means of Forming the Joint Projects.

The article highlights the leading ideas of collective creative activity of students of non-formal educational institutions, as a means of formation of joint projects. Group activities of students, applied in a circle in teaching informatics and programming fundamentals, their place in the establishment of joint projects are analyzed.

Key words: collective creativity, education, training, project.

Додаток

Компакт-диск

Модернізація освіти. Наука і практика

УДК 37.091:78

Н. О. Бойко,
вчитель музичного мистецтва Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 26 Луцької міської ради Волинської області»

Формування ціннісного ставлення учнів до мистецтва засобами музики

(Опис досвіду роботи)

Тема досвіду пов'язана з розвитком особистісних якостей учня, формуванням його творчих здібностей, ціннісних орієнтацій за допомогою використання педагогічних інновацій, які сприяють оптимальному врахуванню потреб і можливостей кожного школяра, формуванню його ціннісного ставлення до музики.

Ключові слова: музика, мистецтво, ціннісне ставлення, емоції, методи, інтерпретація.

Boiko N. O. Formation of Pupils' Valuable Attitude to Art by Means of Music.

The subject of experience is connected with development of pupil's personal qualities, formation of his creative abilities and valuable orientations by means of pedagogical innovations, which promote the optimum accounting of requirements and opportunities of each pupil and formation of his valuable relation to music.

Key words: music, art, valuable relation, emotions, methods, interpretation.

(Презентація)

УДК 373.091

В. В. Сагайдак,
заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу
«Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради»

Організаційні й методичні засади впровадження інновацій та дослідно-експериментальної діяльності у навчальному закладі

Розкрито організаційні та методичні основи ефективного впровадження інновацій, дослідно-експериментальної роботи в навчальному закладі.

Ключові слова: дослідно-експериментальна діяльність, інноваційна діяльність, інноваційні технології, освітнє середовище, інтелектуально-духовний розвиток.

Sahaidak V. V. Organizational and Methodological Principles of Implementing Innovations and Research Activity at School.

Organizational and methodological principles of effective innovations and research activity at school have been worked up.

Key words: *research activity, innovational activity, innovational technologies, educational environment, intellectual-spiritual development.*

(Фотоколаж)

*Творчі сходинки педагогів Волині
Українська мова і література*

УДК 37.091.27:82-2

Н. В. Бондарук,
заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс № 26 Луцької міської ради Волинської області», учитель-методист;
Л. М. Чайка,
голова методичного об'єднання вчителів української мови та літератури, старший учитель;
Р. В. Костриба,
керівник театрального колективу «Перспектива», керівник гуртка – методист

Сила слова Тараса Шевченка

Сценарій відкриття III (обласного) етапу VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу серед учнівської та студентської молоді імені Т. Г. Шевченка

Подано образ Тараса Шевченка як подвижника справедливості, який запалює жертовну любов до України.

Ключові слова: *Кобзар, доля, Україна, душа, народ, слово, чужина, свобода.*

Bondaruk N. V., Chaika L. M., Kostryba R. V. Power of Taras Shevchenko's Words.

Taras Shevchenko's image as devotee of justice who lights sacrificial love to Ukraine is given.

Key words: *Kobzar, fate, Ukraine, soul, people, word, foreign land, freedom.*

(Презентація, аудіо- й відеосуровід)

Історія України

УДК 373.5.016:94(477)

П. В. Кухта,
учитель історії ЗОШ I–III ст. с. Колодяжне Ковельського району Волинської області

Перший і другий Універсали УЦР

(Відеоурок, 10 клас)